

P R E D L O G

Pravosudna komponenta EULEX -a

Priština, [datum]

Za: Predsednika Sudskog saveta Kosova

CC:

Od: Pravosudna komponenta EULEX-a

Predmet: Predlog Sudskom savetu Kosova u vezi sistema raspodele predmeta u Kosovskim sudovima

1. Izvršni pregled

Kao što je predviđeno Članom 3. Zajedničke Akcije Saveta Evropske Unije od 4. februara 2008 godine o Misiji Vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, ona ima za zadatak da *'(a) prati, nadgleda i savetuje nadležne Kosovske institucije u svim oblastima vezanim za širu vladavinu prava (uključujući carinsku službu) zadržavajući određena izvršna ovlašćenja'*.

Član 2.4 Zakona o nadležnosti, odabiru i raspodeli predmeta EULEX sudijama i tužiocima na Kosovu od 13. marta 2008 godine (Zakon br, 03/L-053) predviđa da 'pored vršenja njihovih sudskih funkcija shodno odredbama Članova 3. 4. i 5. ovog zakona, EULEX sudije će nadgledati, pratiti i savetovati Kosovske sudije u pogledu principa nezavisnosti sudstva u skladu sa modalitetima utvrđenim sadašnjim zakonom i EULEX-om na Kosovu.'

Posebno, savetovanje se sastoji u formalnim i službenim položajima koje EULEX sudije kolektivno imaju u Skupštini EULEX sudija i usmereni su nacionalnim sudskim, zakonskim i državnim vlastima kako bi stimulisali njihove aktivnosti u dotičnim poljima nadležnosti. Drugim rečima, svrha savetovanja je pružanje profesionalnih saveta nadležnim organima (MP, SSK, KIP Predsednicima sudova, Vrhovnom sudu, Skupštini, Pravnim fakultetima) o svakom pitanju koje proizilazi iz iskustva praćenja i nadgledanja. Savetovanje pruža Kosovskim deoničarima potreban uvid kako bi intervenisali u onim oblastima sudskog sistema u kojima su potrebna opšta i strukturalna poboljšanja koja će biti priminjena u svim sudskim sistemima a to ne može da se izvede samo aktivnostima praćenja od strane EULEX sudija.

Ovaj predlog SSK-u o sistemu raspodele predmeta predstavlja rezultat aktivnosti nadgledanja i praćenja od strane EULEX sudija, u bliskoj konsultaciji sa Kosovskim kolegama. Posebno, nalazi ovih aktivnosti

EULEX Kosovo

St. Mbretresha Teuta 21,
Tauk Bahçe,
Road to Gemlia,
P.O. Box: 268, 10000
Pristina, Kosovo
Tel: +(381) 38 51 39 300
Fax: +(381) 38 51 39 333
www.eulex-kosovo.eu,
info@eupt-kosovo.eu

pokazuju hitnu potrebu da se prihvate uputstva za pravedan i transparentan sistem raspodele predmeta u svim sudovima na Kosovu.

2. Uvod

‘Pravo na pravedno suđenje’ je princip prihvaćen u celoj Evropi (Član 6. Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda EHCR), što znači da ‘tokom odličivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom vremenskom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom osnovanim u skladu sa zakonom.’

Biti ‘osnovan u skladu sa zakonom’ znači ne samo da je suverena vlast jedne Države odlučila da uspostavi sud u određenom regionu i za određenu pravnu nadležnost, već i da svaki sudija tog suda bude određen i ispunjava svoje dužnosti u skladu sa odredbama unapred utvrđenim zakonom.

Na osnovu ovog principa Evropske zemlje su prihvatile opšta pravila za raspodelu predmeta koja se svake godine primenjuju odlukom Sudstva.

Zakon i uredbe unapred određuju kriterijume u skladu sa kojima se određuje jedan sudija ‘sudija prirodnog prava’ svakog dosijea predmeta.

Član 22. Ustava Republike Kosovo garantuje i priznaje direktnu primenu ljudskih prava i osnovnih sloboda kako je navedeno, izemđu ostalog, u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda koji ‘ima prednost nad odredbama zakona i drugih akata javnih institucija’.

Sledeći Član 31. ponavlja tekst Člana 6. EHCR-a u kome se navodi nezavisan i nepristrasan sud osnovan u skladu sa zakonom.

Organizacija, funkcija i nadležnost Vrhovnog suda i drugih sudova je regulisana zakonom (Član 103.) i Sudski savet Kosova je predviđen da bude odgovoran za razvoj pravila sudstva u skladu sa zakonom (Član 108.).

3. Činjenično stanje

Nedavni izveštaj Per Procene Sudstva Misije Vladavine Prava¹ uviđa da je na ‘Kosovu radpodela spisa predmeta takođe problem’. Često samo veoma mali broj javnih tužilaca ili sudija radi u kancelariji ili sudu.. Prema tome, **odluka o raspodeli predmeta zavisi od Šefa tužilaštva i Predsednika suda, bez ikakvih uredbi’.**

Ovo može da dovede do kršenja prava ‘sudije prirodnog prava’ kako predviđa Član 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

EULEX Kosovo

St. Mbretresha Teuta 21,
Tauk Bahqe,
Road to Germia,
P.O. Box: 268, 10000
Pristina, Kosovo
Tel: +(381) 38 51 39 300
Fax: +(381) 38 51 39 333
www.eulex-kosovo.eu,
info@eupf-kosovo.eu

¹ Obratiti pažnju na Javno tužilaštvo i Sistem sudstva u regionima Peć i Prizren, 19-23 maja 2008 god, stručnjak Stephanie Sauer, javni tužilac iz Nemačke.

‘Strateški plan za transparentan i nekorumpirani Sudski sistem² naznačen je u ‘nepravilnom rukovodstvu od strane pretpostavljenih (krajnji rok, raspored predmeta)’ i odgovornosti predsednika za raspodelu predmeta sudijama i rokove’ dve moguće ‘mane u suzbijanju korupcije.’

Drugim rečima izgleda da je neophodno prihvatiti pravila (zakona ili uredbe) koje su unapred utvrđene na objektivnim elementima sistema za raspodelu spisa predmeta pojedinim sudijama ili sudskom veću.

Transparentan sistem, preko kojeg svako može posmatrati i kontrolisati nepristrasno vršenje sudskih funkcija od strane ‘sudije prirodnog prava.’

Sistem mora da bude opšti za sve sudove Kosova te stoga mora da se uspostavi uredbom i zakonom koji obezbeđuje Sudski savet Kosova.

Uopštenost, objektivnost i javnost ovih pravila će pomoći u povećanju nepodmitljivosti sudija i povećaće poverenje javnosti u pravosuđe.

Sa druge strane, ove mere a posebno veća koja su unapred formirana i utvrđena u svojim sastavima, poboljšaće jurisprudenciju u Opštinskom, Okružnom i Vrhovnom sudu u interpretaciji zakona koji se primenjuje i smanjiće broj neosnovanih i neprihvatljivih žalbi.

4. Preporuke

Predlog u vezi sistema raspodele predmeta u Kosovskim sudovima mora da podrazumeva složenost Sudskog sistema u ovoj državi i treba da ispuni zadatak i u građanskim i u krivičnim predmetima.

Kosovsko pravosuđe je sastavljeno od različitih vrsta sudova sa nadležnošću u prvom i drugom stepenu i kao odlučujući sudija.

Vrhovni sud ima sedište u glavnom gradu; ostali sudovi su raspoređeni po regionima.

Svim sudovima je potrebna šema unutrašnje organizacije kako bi se garantovalo poštovanje principa transparentnosti i objektivnosti u pojedinačnosti sudije u postupku za svaki predmet.

Cilj organizacionih šema je da racionalizije korišćenje izvora i da poboljša efikasnost sudskih usluga.

1. Prema tome, svaki sud treba periodično da planira svoju opštu i posebnu organizaciju; ovo treba da se uradi jednom godišnje ili jednom u dve godine. Organizaciona šema mora da ima u vidu sa jedne strane kvalitet i kvantitet očekivanih predmeta i sa druge strane broj i specijalizacija sudije.

Prvo gledište se uglavnom odnosi na radno opterećenje iz proteklih godina, ovo naravno može da uzrokuje izuzetke u slučaju posebnog

EULEX Kosovo

St. Mbreteresha Teuta 21,
Tauk Bahqe,
Road to Germia,
P.O. Box: 268, 10000
Pristina, Kosovo
Tel: +(381) 38 51 39 300
Fax: +(381) 38 51 39 333
www.eulex-kosovo.eu,
info@eupt-kosovo.eu

² ‘Strateški plan za transparentan i nekorumpirani Sudski sistem’ izdat u oktobru 2007 godine od strane Udruženja sudija Kosova, Udruženja tužilaca Kosova i Advokatske Komore Kosova.

dogadaja ili situacije, kojim se mogu predvideti različiti uticaji novih predmeta, ili kada sud ima nezavršen rad koji je uzrokovan posebnim okolnostima kako je potvrđeno u prošlosti (npr. Ratni zločin još nerešen).

Iskustvo drugih zemalja predlaže da ili: 1) da se dodeli dvojici ili trojici sudija (jedan od njih treba da je iz Okružnog suda, ostali iz različitih Opštinskih sudova) za svaki Okružni sud kome je poveren zadatak da nadgleda radno opterećenje i Okružnih i Opštinskih sudova i da savetuje rukovodstvo sudova po pitanju unutrašnje organizacije, ili 2) da upotrebi instrumente koji već postoje na Kosovu kao što su 'Sudska ekipa za poboljšanje' koju pruža Program modela sudova Akcioni plan drugih organizacija (USAID).

Na osnovu ovih analiza Predsednik svakog suda će pripremiti svoj nacrt organizacije nakon što se konsultuje sa zainteresovanim sudijom.

2. Glavna podela je naravno između sudija parničara i sudija krivičara, značajno radno opterećenje Kosovskog sudskog sistema predlaže jednaku podelu sudija koji su podeljeni za svaki sud između građanskog i krivičnog sektora.
Sudije krivičari učestvuju na suđenjima ili su pretpretresne sudije. Bilo da je u građanskoj ili u krivičnoj stvari sudije koje prisustvuju suđenjima rade u većima ili pojedinačno, a organizaciona šema sadrži imena sudija koji čine sekciju i svako veće a takođe i dane u nedelji kada veća ili sudije pojedinačno zasedaju na ročištu.
Određene stvari, koje spadaju u nadležnosti svakog sudije i veća i kriterijumi za raspodelu predmeta sudijama veća, su takođe predviđene.
3. Raspored među većima i samim sudijama mora da prati automatske i objektivne kriterijume, tj. broj predmeta ili početno slovo prezimena prvog okrivljenog.
Pojedinačnost sadržaja i nadležnosti pojedine sekcije je bitan kako bi poštovali principe zakonom odgovornog sudije.
4. Organizacione šeme moraju da predvide zamene sudija zbog prirodnih ili proceduralnih uzroka a takođe i mogućnost da pozovu sudije koji obično prisustvuju na građanskim predmetima, radi zamene u slučaju stroge potrebe.
Predlog Sudskom savetu Kosova je da omogući, putem posebne uredbe, zamenu sudija među različitim sudovima.
Prva mogućnost bi mogla da pruži zamenu sudije iz i u Opštinskom i Okružnom sudu jednog regiona.

EULEX Kosovo

St. Mbretresha Teuta 21,
Tauk Bahqe,
Road to Gemia,
P.O. Box: 268, 10000
Pristina, Kosovo
Tel: +(381) 38 51 39 300
Fax: +(381) 38 51 39 333
www.eulex-kosovo.eu,
info@eupt-kosovo.eu

Radikalnija mogućnost je da se pruži zamena sudija među sudovima različitih regiona.

O mehanizmu zamene mora da se odluči na različitim nivoima.

Dakle, na primer, o zameni u okviru istog suda odlučuje Predsednik i mora (samo) sa obavesti Sudski savet Kosova, dok o zameni među različitim sudovima mora da odluči Predsednik zainteresovanog Superiornog suda i da odobri SSK-a zbog pomeranja sudija sa njegovog prirodnog sedišta i na terenu.

5. Bilo da je u toku pripreme ili njegove primene, postoji prostor za sudije da se izjasne o svojim potrebama, predlozima i eventualnom osporavanju organizacione šeme.
6. Ovaj dokumenat, koji je pripremio Šef suda, mora zaista da bude odobren od strane Sudskog saveta Kosova.
SSK treba povremeno da izdaje opšta uputstva o nacrtima organizacionih šema za sudove i da pošalje svakom sudu poseban savet kada god to bude bilo potrebno.
7. Zbog važnosti lakog funkcionisanja suda za lokalnu zajednicu i sa ciljem poboljšanja javnog poverenja u pravosuđe, predstavnici advokata, univerziteta i lokalne zajednice treba da imaju pravo da imaju moćnu reč o organizaciji sudova.
Nacrti i organizacione šeme stoga treba da se pošalju ovim subjektima, koji će imati priliku da pošalju svoja zapažanja zainteresovanom sudu i SSK-u.
U poboljšanju organizacionih šema, SSK će morati da uzme u obzir zapažanja ovih subjekata.
8. Kada je odobrena od strane SSK-a Sudska organizaciona šema mora da bude objavljena u javnosti preko adekvatnih sistema.
Mora da se istakne osnovna važnost javnog znanja o kriterijumu raspodele predmeta i o rasporedu samih suđenja.
Gore naveden 'starteški plan za transparentan i nekorumpiran sudski sistem' podseća da nedostatak znanja građana o njihovim pravima podstiče korupciju.
Prema tome, Sudska Organizaciona šema treba da se objavljuje svake godine u Službenom Glasniku, priložena uz Službeni Bord (Albo Pretorio) sudske sale i o tome treba da se daju informacije preko medija i interneta.

EULEX Kosovo

St. Mbretresha Teuta 21,
Tauk Bahqe,
Road to Germia,
P.O. Box: 268, 10000
Pristina, Kosovo
Tel: +(381) 38 51 39 300
Fax: +(381) 38 51 39 333
www.eulex-kosovo.eu,
info@eupt-kosovo.eu

9. Zaključak

Razvoj i primena opštih i objektivnih pravila u vezi raspodele predmeta i davanje adekvatnog publiciteta su od ključne važnosti u poboljšanju Sudstva i sprečavanju korupcije.

Ove aktivnosti povećavaju funkcionalnost sistema i mogu da povećaju poverenje građana..

Iz gore navedenih razloga, Skupština EULEX sudija

SAVETUJE

Sudski savet Kosova da usvoji i primeni pravedni i transparentni sistem raspodele predmeta u svim sudovima na Kosovu.

EULEX Kosovo

St. Mbreteresha Teuta 21,
Tauk Bahqe,
Road to Germia,
P.O. Box: 268, 10000
Pristina, Kosovo
Tel: +(381) 38 51 39 300
Fax: +(381) 38 51 39 333
www.eulex-kosovo.eu,
info@eupt-kosovo.eu